

ΕΝΑΣ ΚΟΡΥΦΑΙΟΣ ΘΕΑΤΡΑΝΘΡΩΠΟΣ ΕΦΥΓΕ
Η ΕΚΔΗΜΙΑ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΓΕΩΡΓΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ

Ο ελληνικός θεατρικός κόσμος αλλά και ευρύτερα ο κόσμος των Ελληνικών Γραμμάτων με βαθύτατη θλίψη πληροφορήθηκε την εκδημία ενός κορυφαίου θεατρανθρώπου και λογοτέχνη. Η απώλειά του άφησε ένα μεγάλο δυσαναπλήρωτο κενό αλλά παρηγορούμαστε με το ότι οι πλούσιες παρακαταθήκες του θ' αποτελούν πάντα ζωντανή γέφυρα με το πνεύμα του και τα μηνύματά του. Θα μας διδάσκει ακόμη και μετά την εκδημία του αυτός που πέρα από ο,τιδήποτε άλλο υπήρξε μέγας Δάσκαλος στη θεατρική τέχνη, στη φιλολογία και στη λογοτεχνία!

Πολυγραφότατος αλλά και πολυσχιδής στη συγγραφική του δημιουργία δεν περιορίστηκε μόνο σε έργα που αναφερόντουσαν στο θέατρο (ελληνικό και παγκόσμιο) ή στις περίφημες θεατρικές του κριτικές που άφησαν εποχή ή στις καλοδουλεμένες μοναδικές μεταφράσεις των αρχαίων δραμάτων. Ξεκίνησε την πνευματική δημιουργική του πορεία ως λογοτέχνης, ως ποιητής και στιχουργός με το ψευδώνυμο μάλιστα Κ. Χ. Μύρης (Στη δεκαετία του 1970 κι αργότερα είχε εκδώσει τα ποιητικά έργα «Αμήχανον Τέχνημα», «Παράβαση», τα διηγήματα «Η Καμπάνα-Οδάξ» και τη συλλογή τραγουδιών που μελοποιήθηκαν από γνωστούς συνθέτες, όπως ο Μαρκόπουλος, η Καραϊνδρου, ο Σπανός κ.ά.).

Αργότερα κατάλαβε όπως και ο ίδιος χαρακτηριστικά είχε πει, ότι θα ήταν προτιμότερο το ποιητικό του ταλέντο να το διοχετεύσει στην απόδοση στην νεοελληνική γλώσσα των αρχαίων δραμάτων. Έτσι άρχισε το εξαιρετο μεταφραστικό του έργο, μέσα από το οποίο το ελληνικό αναγνωστικό κοινό ήρθε σ' επικοινωνία με πολλές αρχαίες τραγωδίες και κωμωδίες και μάλιστα σε

γλώσσα γλαφυρή. Τι να πρωτοθυμηθεί κανείς από τις μεταφράσεις του: «Ορέστεια, Προμηθέας Δεσμώτης, Επτά επί Θήβας κ.ά. (Αισχύλος) – Ιφιγένεια εν Αυλίδι, Βάκχες, Εκάβη, Ελένη, Ανδρομάχη κ.ά.» (Ευρυπίδης) – «Ηλέκτρα, Αντιγόνη, Οιδίπους Τύραννος, Οιδίπους επί Κολωνώ κ.ά.» (Σοφοκλής), - «Λυσιστράτη, Θεσμοφοριάζουσες, Εκκλησιάζουσες, Νεφέλες κ.ά.» (Αριστοφάνης).

Ο Κώστας Γεωργουσόπουλος σπούδασε στη Φιλοσοφική Σχολή Αθηνών και στη Δραματική Σχολή του Ωδείου Αθηνών, όπου γνώρισε και τον Δημήτρη Ροντήρη, που τον επηρέασε βαθύτατα στην ενασχόλησή του με το θέατρο και την αρχαία τραγωδία. Αργότερα εργάστηκε ως καθηγητής φιλόλογος στην ιδιωτική εκπαίδευση. Από το 1990 και μετά υπήρξε διδάσκων επιστημονικός συνεργάτης του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Από το 1970 και μετά άρχισε η μεγάλη ανάδειξή του ως εξέχοντος κριτικού θεάτρου μέσα από τις στήλες του «Βήματος» και των «Νέων». Και με την ιδιότητά του αυτή επηρέασε τα θεατρικά πράγματα της χώρας μας και έγινε ευρύτατα γνωστός. Αυστηρός κριτικός (ανεξάρτητα αν ορισμένες φορές γινόταν δυσάρεστος, πίστευε ότι ήταν δίκαιος «εκτιμητής») που κατάφερνε όμως με τις πλούσιες γνώσεις του να δίνει έναν εμπειριστατωμένο δοκιμακό ποιοτικό χαρακτήρα στις κριτικές του. Και είναι γνωστό ότι διακρίθηκε και ως δοκιμογράφος και επιφυλλιδογράφος. Επιφυλλίδες έγραφε, ακάματος, μέχρι το τέλος της ζωής του. Το τεράστιο πεδίο των γνώσεών του – όχι μόνο στο θέατρο αλλά και σ' άλλους πνευματικούς τομείς – αποτυπωνόταν με άνεση στα κείμενά του, έτσι που αυτά κατέληγαν να είναι κείμενα διδακτικά σε κατανοητή γλώσσα. Παράλληλα αυτές του οι γνώσεις μπορούσαν να μεταλαμπαδευτούν και μέσα από γλαφυρό προφορικό λόγο στον οποίο είχε ιδιαίτερη επίδοση.

Το συγγραφικό του έργο επίσης πολύ μεγάλο. Ενδεικτικά αναφέρουμε: «Κλειδιά και Κώδικες Θεάτρου Ι», «Αρχαίο Δράμα ΙΙ», «Ελληνικό Θέατρο», «Τα Μετά το Θέατρο», «Θίασος Ποικιλιών», «Επίδαυρος: Το Αρχαίο Θέατρο, οι Παραστάσεις», «Παγκόσμιο Θέατρο Ι Από τον Μένανδρο στον Ίψεν», «Παγκόσμιο Θέατρο 2, Από τον Στρίντμπεργκ και τον Τσέχωφ στον Πιραντέλλο και τον Μπρεχτ», «Παγκόσμιο Θέατρο 3, Από τον Μίλλερ στον Μύλλερ».

Είναι τιμή στον Κώστα Γεωργουσόπουλο που προσπαθούσε ν' αναδείξει μέσα από τα κείμενα και τις κριτικές του την αξία των ελληνικών θεατρικών έργων, και τις αρετές των Ελλήνων δραματουργών, που από ορισμένους θεατρικούς κύκλους υποτιμώντο. Επίσης με την ίδια αίσθηση ανάδειξης και προστασίας του ελληνικού πολιτισμικού πλούτου εργάστηκε ως **Πρόεδρος του Δ.Σ. του Κέντρου Έρευνας και Πρακτικών Εφαρμογών Αρχαίου Ελληνικού Δράματος «Δεσμοί» και του Κέντρου Μελέτης και Έρευνας Ελληνικού Θεάτρου – Θεατρικού Μουσείου.**

Έχει τιμηθεί με πολλές διακρίσεις για το σύνολο του έργου του. Βραβεύτηκε το 2008 με το Μεγάλο Κρατικό Βραβείο Λογοτεχνίας, ενώ για το έργο του «Τα Μετά το Θέατρο» έλαβε το πρώτο Κρατικό Βραβείο Δοκιμίου ενώ και για άλλα έργα του έχει βραβευτεί από την Ακαδημία Αθηνών.

Αξίζει ακόμη να σημειωθεί ότι ο μεγάλος συγγραφέας και κριτικός στα κείμενά του για την αρχαία τραγωδία εστίαζε αρκετά στο πώς το κοινωνικό στοιχείο εμπλέκεται στα νοήματα και στα μηνύματα που θέλουν να προβάλουν οι τραγικοί ποιητές. Δεν στεκόταν απλώς σε μια φιλολογική προσέγγιση, το στοιχείο της κοινωνιολογίας της λογοτεχνίας ήταν επίσης παρόν.

Τελειώνοντας ήθελα να πω ότι τα τελευταία χρόνια με τον εκδημήσαντα είχα την τιμή να δώσουμε από κοινού έναν ολόκληρο αγώνα (ο υποφαινόμενος

ως νομικός σύμβουλος και δικηγόρος) για την επίλυση του προβλήματος του Θεατρικού Μουσείου και τη διάσωση του συνολικού υλικού του και της Θεατρικής Βιβλιοθήκης. Φέραμε εις πέρας με επιτυχία αυτόν τον αγώνα (με την καθοριστική συμβολή και ορισμένων υπουργών) και ο Κώστας Γεωργουσόπουλος ήταν στο τέλος πολύ ευτυχής ότι ο μεγάλος πολιτισμικός πλούτος του Θεατρικού Μουσείου πέρασε στα χέρια του Υπουργείου Πολιτισμού.

Το όραμά του για συγκέντρωση, ανάλυση, αξιοποίηση και τελική ανάδειξη όλου του τεράστιου πολιτισμικού πλούτου που αναφέρεται στο ελληνικό θέατρο τελικά δεν χάθηκε. Και μια σημαντική παρακαταθήκη του ακριβώς είναι αυτή: πώς θα εκτελούμε ως Νεοέλληνες μ' επιτυχία το ύψιστο καθήκον της προστασίας αυτού του πλούτου!

Εκ μέρους της Διοίκησης του Φιλολογικού Συλλόγου «Παρνασσός» εκφράζουμε τα βαθιά συλλυπητήριά μας στους δικούς του, στους φίλους, στους συνεργάτες και σε όλους τους μαθητές του.

Φίλιππος Νικολόπουλος

Καθηγητής

*Γραμματέας της Κοσμητείας του Φιλολογικού Συλλόγου «Παρνασσός»
και Επιστημονικός υπεύθυνος του Ελεύθερου Πανεπιστημίου του*